

Voorloper in ouderenzorg

Huis in de Duinen was in de jaren vijftig voorloper in het naoorlogse denken over de ouderenzorg. Inmiddels is het tehuis, eigendom van Woonzorg Nederland en een van de locaties van ouderenzorgorganisatie Kennemerhart, door de tijd achterhaald en komt er nieuwbouw op dezelfde unieke plek. De komende twee tot drie jaar woont een deel van de ouderen in tijdelijke huisvesting. Een blik in verleden, heden en toekomst.

Huis in de Duinen was een mega-project voor Zandvoort. Architect en pionier Willem van Tijen tekende een pensionatehuis met 164 eenpersoons- en 40 tweepersoonskamers. Er werd een ziekenaccommodatie opgenomen voor 23 mensen. Daarnaast werden 48 zelfstandige appartementen gebouwd die we tegenwoordig zouden aanduiden als aanleunwoningen. Licht, lucht en ruimte domineerden. Naast de eigen woonruimtes werden ontmoetingsplekken gecreëerd om verenzaming tegen te gaan.

Ina Hoogendijk werkt inmiddels 33 jaar bij Huis in de Duinen. Eerst als receptioniste, inmiddels is ze restaurantmedewerker. Haar vader woonde tien jaar in Huis in de Duinen en overleed recent. „Huis in de Duinen was echt groot opgezet, met een eigen ziekenboeg en een palliatieve afdeling. Verder was er een gesloten afdeling waar mensen toch lekker buiten konden

lopen in de binnentuin. Elke kamer keek ook op de binnentuin uit. Het was natuurlijk mooi dat de Zandvoortse ouderen gewoon in hun eigen dorp konden blijven en de familie op de fiets kon stappen om ze te bezoeken.”

Met Huis in de Duinen gaat een beetje een icoon verloren, merkt Hoogendijk. „Je hoort van veel mensen dat ze het jammer vinden. Het was ook altijd bepalend als je met de bus Zandvoort binnenreed en als eerste halte Huis in de Duinen werd omgeroepen. Maar het voldeed niet meer aan de eisen van deze tijd. De deuren kraakten en de mensen durfden soms niet meer in de lift. In sommige appartementen was geen plaats voor een tillift. Je kunt wel naar achteren blijven kijken, maar we moeten vooruit. Helemaal omdat de zorgwaarte ook verder toeneemt.”

Tegen de tijdelijke huisvesting was aanvankelijk weerstand maar die is inmiddels weggenomen, merkte transitie manager Maja Brant van Kennemerhart. „Een jaar voor de start van de sloop zijn we gesprekken gaan voeren met bewoners, familie en medewerkers. Wat hebben we nodig en hoe is dat allemaal in te passen? Mensen konden ook kiezen waar ze wilden wonen en naast wie. Sommige familieleden kwamen door de verhuizing weer naast elkaar te wonen. Bewoners mochten ook aangeven of ze naar een andere zorginstelling wilden in plaats van

de tijdelijke huisvesting. In een woonzorglocatie van Kennemerhart of een andere organisatie. We noemen dit zelf overigens niet een tijdelijke huisvesting. Dit is nu Huis in de Duinen. Dat betekent dat we nieuwe huiskamers met nieuw meubilair hebben. Mensen kwamen binnen en zeiden: Wat zien die containers er van binnen toch mooi uit. Met de hitte waren ze erg blij met de airco en er komen veel meer voordelen ten opzichte van de oudbouw naar voren.”

Ina Hoogendijk: „De bewoners zijn ook erg bij de sloop betrokken. 'Kijk daar gaat weer een hap uit', hoor ik dan. Ze zeggen ook dat het geweldig mooi gaat worden. Prachtig hè, dat positieve denken van mensen van 96 jaar. Daar kunnen we nog wat van leren.”

Het nieuwe Huis in de Duinen zal bestaan uit vier woonlagen met 47 studio's, voorzien van eigen sanitair en een pantry, plus 52 tweekamerappartementen. De meeste studio's zijn bestemd voor kleinschalig groepswoon met een gezamenlijke huiskamer voor acht bewoners. Een aantal studio's is beschikbaar voor verschillende vormen van tijdelijk verblijf. Bewoners kunnen gebruikmaken van verschillende ontmoetingsruimtes en een mooie tuin. De drie aanleunflats, met zo'n 100 bewoners, blijven zoals deze nu zijn.

Jacob van der Meulen

Ina Hoogendijk (links) en Maja Brant. „Het was natuurlijk mooi dat de Zandvoortse ouderen gewoon in hun eigen dorp konden blijven.”

FOTO UNITED PHOTOS/PAUL VREEKER

Fotoboek: 'In ieder mens zit mooi verhaal'

Ter gelegenheid van de sloop van Huis in de Duinen brengt zorgorganisatie Kennemerhart een boek uit over de bewoners. Interviewer Erik Timmermans en fotograaf Arie Kievit werkten belangeloos mee aan de samenstelling van een uniek boek dat Huis in de Duinen via haar bewoners een gezicht en een ziel geeft.

Timmermans zegt gewoon nieuwsgierig te zijn naar mensen, wat ze doen en hebben gedaan. „In ieder mens zit een mooi verhaal en met de juiste vragen en sfeer komt dat als vanzelf naar buiten. Normaliter kun je jezelf redelijk goed voorbereiden op een interview. Door het verzamelen van informatie over de te interviewen persoon ontstaan vooraf al vragen en een idee hoe het interview er uit komt te zien. Dat was nu anders. Voorbereiden was lastig. Ik kende de mensen niet, wist hun namen van een lijstje. Naast wat informatie van medewerkers van Huis in de Duinen had ik mijn kennis over het dorp bijgespijkerd bij het genootschap Oud Zandvoort. Ik ging dus niet geheel blanco de kamers van de mensen in, maar het scheelde niet veel. Toch gingen gesprekken

Boek Huis in de Duinen

Een publicatie van Kennemerhart. Het boek is te verkrijgen in de boekhandel in Zandvoort.

als vanzelf. Wat een lieve en open mensen! Zandvoorters die houden van hun dorp en veel hebben meegemaakt in hun leven: de oorlog en wederopbouw, het circuit, de Blauwe Tram. Allemaal persoonlijke verhalen van gewone, bijzondere mensen die de geschiedenis kleur geven. Meerdere van hen zijn inmiddels overleden. Een zoon van een van de gezichten in het boek vertelde dat hij het interview integraal voorlas tijdens de begrafenis van zijn vader.”

De vier bijgaande portretten komen uit het boek Huis in de Duinen. Thuis in Zandvoort.

Een kamer vol tekeningen en etalagepop

Gerard van Poppel (1944) is een opvallende verschijning in Huis in de Duinen waar hij sinds kort woont.

Wie niet beter weet, kan schrikken bij binnenkomst in zijn kamer. In de hoek zit een levensgrote etalagepop in een natuurlijke pose op een stoel; een schaars geklede dame, met jarretels, zonnebril en hoed op haar hoofd. „Ze heet Annabel; zoals in dat liedje. Zij en ik hebben een afspraak: we doen allebei wat zij zegt. Ze zegt alleen niet zoveel!”, zegt hij lachend. Met zijn cowboyhoed, wat hese stemgeluid en Amsterdams tongval is hij niet te missen. Daarnaast is hij kunstenaar. Zijn kamer hangt vol met tekeningen. Hij tekent al zijn hele leven. Naast portretten van sterren maakt hij naakttekeningen van onder andere Gina Lollobrigida, volgens meneer de mooiste vrouw van de jaren vijftig.

„Creativiteit zit in het DNA van de familie”, zegt hij. Zijn vader was restaurateur bij het Rijksmuseum en zijn dochter is architect. Hij vertelt over de periode voordat hij in het Huis in de Duinen kwam. Lang ligt hij in het ziekenhuis. „De alcohol en Korsakov

FOTO ARIE KIEVIT

hadden een wrak van mij gemaakt. Na mijn scheiding in de jaren tachtig ging het bergafwaarts.”

Gelukkig komt er op dat moment bezoek voorbij. De heer Van Poppel veert op en er ontstaat een gemoeid gesprek. De glimlach is terug. Of hij nog plannen heeft vandaag? „Wie weet. Zandvoort is in de buurt. Met mijn scootmobiel ben ik zo in het dorp en bij de zee.”

'Uitgaan in Zandvoort was veel leuker'

Henk Stuurman (1930) woont al enige tijd in Huis in de Duinen waar zijn vrouw hem bezoekt.

Stuurman zit met zijn vrouw aan de koffie. Koek en snoep ontbreken niet. „Ik haal het lekkers zo weg hoor. Als ik niet oppas, eet hij alles op. Hij is dol op snoepen.” Omdat de verzorging van haar man haar te zwaar is geworden, woont de heer Stuurman al enige tijd in het Huis in de Duinen. Mevrouw bezoekt hem dagelijks.

De heer Stuurman is geboren in Haarlem en komt als kind al vaak in Zandvoort. „Met mijn ouders op de fiets naar het strand. Later ging ik alleen of met vrienden om uit te gaan. Het uitgaansleven in Zandvoort was veel leuker dan dat in Haarlem.”

Mevrouw Stuurman-Van Staveren: „Hij was banketbakker. Ik had het kunnen weten. We ontmoetten elkaar bij het uitgaan in Zandvoort. Toen hij me naar huis bracht na ons eerste afspraakje, bleef hij lang staan kijken voor de etalage van onze bakkerij. Dit is wat hij wilde.”

De oorlog speelt voor de heer Stuurman een belangrijke rol bij de keuze om banketbakker te worden: „Ik heb

FOTO ARIE KIEVIT

zo'n honger gehad, de hele oorlog lang. Het idee om na de oorlog bakker te zijn, hield me op de been.”

Na 57 jaar huwelijk zijn ze nog steeds heel gelukkig samen. Mevrouw Stuurman: „Ja, het is vervelend dat we niet meer samenwonen, maar het is niet anders.” De heer Stuurman kijkt met een ondeugende blik boven zijn bril uit: „Gelukkig zien we elkaar veel. En elke dag neem ik haar in mijn armen om te knuffelen.”

'Het uitzicht over de duinen ga ik missen'

Wil van der Veld-Duivenvoorden (1931) woont sinds 2017 in Huis in de Duinen.

Haar man komt elke dag langs op de fiets. Hij woont om de hoek, slechts negen huizen verderop aan de Zandvoortse laan.

Ze brengen veel tijd door in de kamer van mevrouw en eten daar liever samen dan in het restaurant van het huis. Over Huis in de Duinen niets dan lof. „De mensen zijn zo lief.”

De verhuizing naar een noodwoning ondergaat zij lijdzaam. „Het besluit is genomen, daar valt weinig meer aan te doen. Maar het komt ongetwijfeld goed.”

Mevrouw verhuist van de derde verdieping naar de begane grond. „Ja, het uitzicht over de duinen ga ik vast missen. Maar mijn nieuwe woning biedt weer andere voordelen: deur open en ik zit in het groen.”

Mevrouw straalt tevredenheid en dankbaarheid uit en heeft prachtige herinneringen aan haar jeugd in Zandvoort. „Vooral de zomervakanties waren geweldig. Hele dagen op het strand met vrienden.”

Zij houdt zielsveel van het dorp. „Als we met familie op pad gingen, bijvoorbeeld op vakantie, kreeg ik al snel heimwee. Dan wilde ik graag weer naar Zandvoort. En als ik dan op de terugweg de eerste verkeersborden met de naam Zandvoort zag, kreeg ik tranen in mijn ogen”, zegt ze lachend.

„Zandvoort is een fijne plek en ik heb het altijd als een geschenk ervaren dat ik hier mocht wonen en opgroeien. Wandelen in de duinen en bramen zoeken; de zee; de frisse lucht...”

FOTO ARIE KIEVIT

'Je moet toch ergens aan dood gaan'

Niet-rokers moeten de bijdrage van Lida Dalman-Geusebroek (1926) aan het boek over Huis in de Duinen maar even overslaan.

Een 93-jarige die er uitziet om door een ringetje te halen: mooi aangekleed en opgemaakt alsof ze bezoek verwacht. „Ja ik rook! Ik vind het zalig. En ik drink elke dag ook nog een borrel. Je moet toch ergens aan dood gaan, zegt ze luid lachend. Mevrouw Dalman hoort slecht, maar haar dochter is aanwezig en zorgt ervoor dat het gesprek vlot verloopt. Moeder en dochter vullen elkaar goed aan. Elke dag bezoekt mevrouw Dalman haar moeder. „Heel gezellig, mijn moeder is altijd in voor een geintje. We hebben genoeg te bespreken, al is het maar wat er in Zandvoort gebeurt.”

Bij het noemen van het Monopole Theater glundert ze. „Zandvoort had vroeger sowieso meer grandeur dan nu en Monopole was daar een goed voorbeeld van.”

Tot voor kort ging mevrouw Dalman op eigen gelegenheid het dorp in, maar dat lukt niet meer. De taxi biedt uitkomst. Op zondag wordt ze met haar rolstoel opgehaald. „Ben ik in tien

FOTO ARIE KIEVIT

minuten bij mijn dochter in het dorp. Na het eten ga ik weer terug met de taxi. Ideaal.”

Mevrouw Dalman woont al zeven jaar in het Huis in de Duinen. Ze vindt het er fijn. Haar echtgenoot is, net als alle broers en zussen van mevrouw, allang overleden. „Ik ben de laatste der Mohikanen.” Een foto wordt erbij gepakt. „Jan was een heel knappe man, vindt u niet? Ik zoek natuurlijk geen lelijkerd uit, hè”, zegt ze lachend.